

Natuur geborgd in het waterschapsbestuur

Op woensdag 16 maart 2022 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Een jaar later op 15 maart 2023 mogen we naar de stembus voor de provinciale statenverkiezingen en de waterschapsverkiezingen. Over die laatste vindt een haast onzichtbaar, maar op de achtergrond fel debat plaats. De centrale vraag is: stoppen of niet stoppen met de geborgde zetels?

Wat zijn geborgde zetels? Inwoners van een waterschap mogen bij de verkiezingen hun vertegenwoordigers kiezen. Maar niet alle leden van het algemeen bestuur krijgen via de verkiezingen een plek in het waterschapsbestuur. Vertegenwoordigers van drie specifieke belangengroepen krijgen altijd een plek: boeren, natuureigenaren en bedrijven. Zij worden niet gekozen, maar benoemd door organisaties van deze belangengroepen, respectievelijk de LTO, de Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren en de VNO-NCW. Het verschilt per waterschap hoeveel zetels deze drie belangengroepen krijgen, maar het zijn vooral de landbouworganisaties die op deze manier extra zetels verwerven.

Omdat veel huidige politieke leiders – D66 voorop – alleen geloven in de parlementaire democratie, staat dit systeem ter discussie. Liever zien ze dus dat alle leden van het bestuur worden gekozen. Het systeem past volgens hen niet meer in deze tijd, waarbij een waterschap gaat over grote maatschappelijke opgaven zoals klimaat en biodiversiteit. Die vraagstukken vereisen volgens hen een goede democratische besluitvorming.

Misschien denkt u bij het verdwijnen van de geborgde zetels wel: “Mooi, dan verdwijnen tenminste de boerenbestuurders uit het waterschap die het altijd voor het zeggen hebben en vooral het boerenbelang voorop stellen.” Misschien heeft u daarin gelijk. Maar bedenk dat dan ook de natuurzetel verdwijnt. Nu is er in ieder geval nog de zekerheid van een natuurgeluid in het bestuur. Meestal geen doorslaggevende stem, maar het geluid is er wel. Misschien dat de stemmentrekkende waterschapspartij Water Natuurlijk die positie zonder geborgden kan innemen, hoewel dat niet zeker is. Bovendien: ‘natuur’ is iets anders dan ‘natuureigendom’.

Hieruit blijkt dat het onhoorbare debat over al dan niet geborgde zetels toch wel belangrijk is voor de natuursector. Het gaat immers om de vraag hoe het natuurgeluid in het grote rumoer van het algemeen belang niet ondergesneeuwd raakt. Verdroging, stikstof, natuur in het landelijk gebied, en niet te vergeten de te behalen doelen van de Kaderrichtlijn Water en de waterkwaliteit van kleine wateren; het zijn allemaal onderwerpen die de komende jaren in het waterschap aan bod komen. Daarom moeten we dit debat over zetels niet zomaar aan ons voorbij laten gaan. Al is het de vraag of de bestuurssamenstelling zonder geborgden drastisch zal wijzigen en of dat er iets verandert ten faveure van de natuur. Het is een lastige kwestie. Is de natuur beter af met geborgde zetels, waar de natuur door de landbouwzetels al op achterstand staat, maar wel verzekerd van een vaste stem in het waterschapsbestuur? Of moeten we vertrouwen hebben in onze parlementaire democratie? U mag het zeggen.